

INFLUENȚA COVID-19 ASUPRA COMERȚULUI EXTERIOR AL REPUBLICII MOLDOVA

GOLBUREAN MIHAELA, studentă, FB-192

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, mun. Chișinău, ASEM, Str. Mitropolit G. Bănulescu – Bodoni, 61

e-mail: mihaela.golburean99@mail.ru

***Résumé.** Le commerce joue un rôle important dans le développement de toute économie nationale. Respectivement, il est un secteur d'activité complexe, dans lequel l'importation et l'exportation sont essentielles. Comme la République de Moldovie est une petite économie ouverte, son potentiel de développement dépend de l'intégration commerciale. Dans le commerce extérieur, la Moldovie a promu une politique cohérente visant à diversifier les marchés de vente et à faciliter l'accès des biens et services moldaves aux marchés.*

***Mots-clés:** commerce extérieur, importation, exportation, balance commercial, degré de couverture.*

JEL CLASSIFICATION: F 18, F 4, I12

INTRODUCERE

Actualmente, aproape nici o țară, indiferent de mărimea sau bogățiile sale, nu-și poate asigura toate produsele de care are nevoie numai din producția proprie. Ca urmare, fiecare țară este nevoită să desfășoare o activitate de comerț exterior acesta devenind elementul principal al economiei de piață.

Formele tradiționale de comerț exterior sunt:

- importul de mărfuri, care reprezintă totalitatea operațiunilor cu caracter comercial, prin care se cumpără mărfuri din alte țări și se aduc în țară pentru consumul productiv și neproductiv;
- exportul de mărfuri, care reprezintă totalitatea operațiunilor cu caracter comercial, prin care o parte din mărfurile produse sau prelucrate într-o țară se vînd în alte țări; într-un sens mai larg, și exportul cuprinde așa-numitul export invizibil. [1].

Reducerea distanței economice pînă la piețele regionale mari și obținerea beneficiilor de la deschidere este esențială pentru depășirea constrângerilor structurale ale Moldovei și stimularea creșterii conduse de export. Obiectivul studiului privind comerțul exterior al Republicii Moldova este de a contribui la o mai bună înțelegere a factorilor și provocărilor care stau la baza performanțelor comerțului exterior al Republicii Moldova și de a identifica reformele de politici care pot spori competitivitatea firmelor exportatoare din Moldova și valoarea adăugată a exporturilor în perioada post-pandemie.

CONȚINUT DE BAZĂ

Promovarea relațiilor comercial-economice externe constituie politica comercială a Republicii Moldova, în special prin impulsionearea exporturilor, protejarea economiei naționale vizavi de concurența străină, prin reglementarea și monitorizarea importului, cu angajamentele asumate în cadrul acordurilor internaționale, precum și menținerea echilibrului balanței comerciale. [2].

Comerțul exterior al Republicii Moldova a fost în continuă creștere, astfel încât în anul 2019 exporturile de mărfuri au totalizat 2,8 miliarde dolari SUA, volum superior celui realizat în anul 2018 cu 2,7%. Această situație a fost determinată de îmbunătățirea cererii externe, ce a condus la majorarea considerabilă a volumului mărfurilor exportate și de diminuarea prețului unitar la mărfurile exportate.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 2,0 miliarde dolari SUA (71,9% din total exporturi), fiind în creștere cu 7,9% față de anul 2018, care a contribuit la majorarea pe total exporturi cu 5,4%. [4]

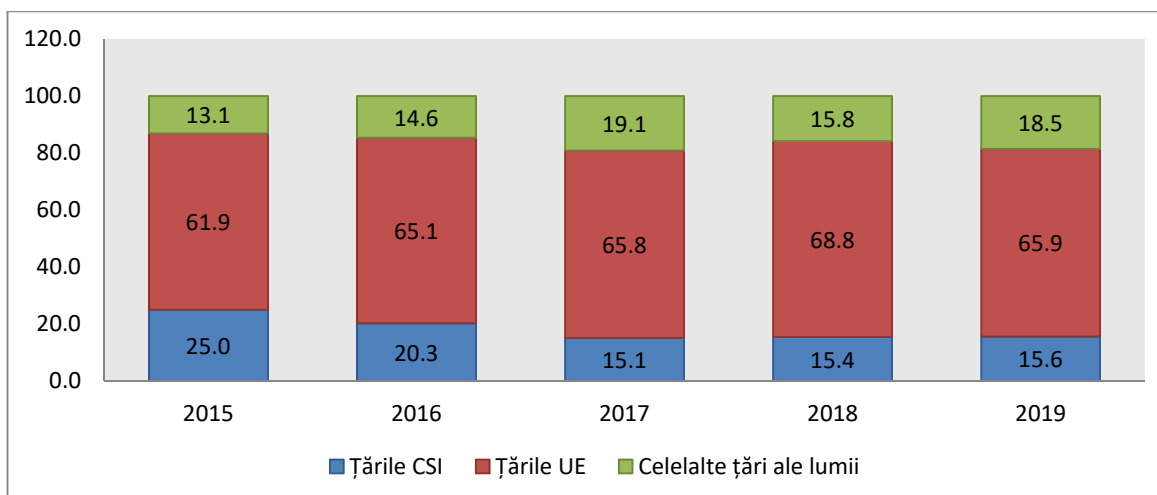

Figura 1. Structura exporturilor pe grupe de țări, anii 2015-2019, %
Sursa: Raportul Biroului Național de Statistică, anul 2019

Exporturile au fost efectuate preponderent în Uniunea Europeană (UE), însumând 1,8 miliarde dolari SUA (cu 1,7% mai puțin față de anul 2018) și deținând o cotă de 65,9% în total exporturi (68,8% - în anul 2018). Exporturile în Țările CSI au reprezentat o pondere de 15,6% (în anul 2018 - 15,4%), ce corespunde unei valori de 435,0 milioane dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 4,6%, comparativ cu anul 2018, [4]. Astfel, analizând fig. 1, se observă tendințe de reorientare a exporturilor spre piețele din Uniunea Europeană, creșterea calității mărfurilor și ajustarea lor la standardele internaționale.

Referitor la importurile de mărfuri, constatăm că în anul 2019 au constituit 5,8 miliarde dolari SUA, volum superior celui înregistrat în anul 2018 cu 1,4%, [4].

Importurile de mărfuri din țările Uniunii Europene (UE-28) s-au cifrat la 2,9 miliarde dolari SUA (cu 1,4% mai mult față de anul 2018), deținând o pondere de 49,5% în total importuri (49,5% - în anul 2018). Importurile de mărfuri provenite din țările CSI au avut o valoare de 1,4 miliarde dolari SUA (cu 2,2% mai puțin decât în anul 2018), care echivalează cu o cotă de 24,2% în total importuri (25,2% - în anul 2018), fig. 2, [4].

Aceste majorări la importul de mărfuri s-a datorat sporirii importurilor de petrol, produse petroliere, energie electrică, produse medicinale și farmaceutice, mașini și aparate electrice, vehicule rutiere, îmbrăcăminte și accesorii, mașini și aparate industriale cu aplicații generale, etc.

De asemenea, creșterea volumului importurilor se datorează restabilirii cererii interne, în special, pentru materia primă de import din partea mediului de afaceri și majorarea fluxului de investiții. De asemenea, datorită creșterii economice preconizate în sectoarele de bază ale economiei, în special a prețurilor la gaze naturale și petrol.

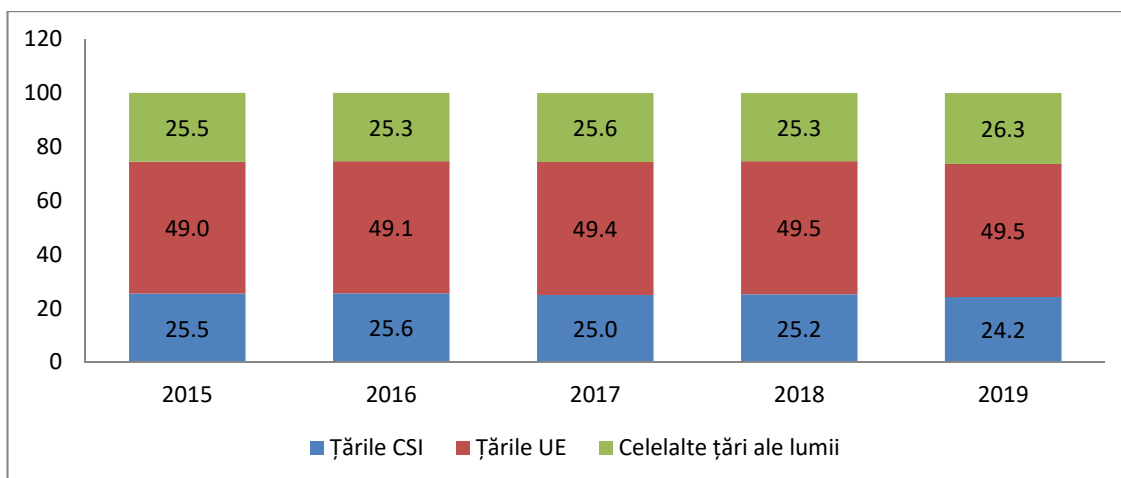

Figura 2. Structura importurilor pe grupe de țări, anii 2015-2019, %

Sursa: Raportul Biroului Național de Statistică, anul 2019

Conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, structura exporturilor de mărfuri, indică o continuă creștere a activităților tradiționale pentru economia țării noastre fig. 3, iar structura importurilor de mărfuri, indică dominarea în continuare a produselor necesare pentru funcționarea economiei, precum și celor destinate consumului populației, fig. 4. [4].

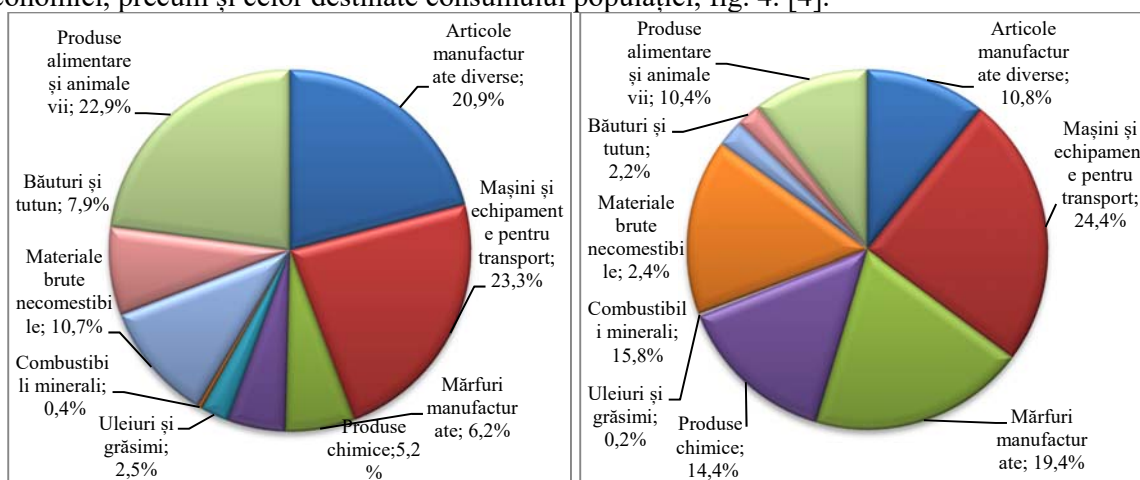

Figura 3. Structura exporturilor pe grupe de mărfuri, anul 2019

Sursa: Raportul Biroului Național de Statistică, anul 2019

Figura 4. Structura importurilor pe grupe de mărfuri, anul 2019

Sursa: Raportul Biroului Național de Statistică, anul 2019

Un factor important care a condiționat creșterea volumului importurilor și exporturilor se datorează faptului că Republica Moldova beneficiază de o serie de regimuri comerciale în baza acordurilor de liber schimb dintre Moldova și CSI, GUAM, CEFTA, Turcia și cu Uniunea Europeană în baza DCFTA. Astfel, la etapa actuală, în baza acestor acorduri, aproximativ 80 la sută din schimburile comerciale ale țării noastre au loc în regim de liber schimb. [2].

Totodată, Republica Moldova se află în proces de negocieri privind semnarea unor noi acorduri de comerț liber bilaterale cu China, Egipt, India și cu țările membre EFTA (Islanda, Liechtenstein, Norvegia, Elveția). Aceste perspective ulterioare vor extinde accesul pe mai multe piețe de desfacere, cu un potențial de aproximativ 900 mln. consumatori, oferind astfel noi oportunități de export pentru producătorii autohtoni. [2].

La etapa actuală, întreprinderile din Republica Moldova implicate în operațiuni de comerț internațional suferă perturbări din cauza evenimentelor produse în China. [3].

Efectele pandemiei asupra comerțului exterior al Republicii Moldova:

- ✚ Pentru cei din industria textilă ritmul exportului s-a diminuat volumul de producție de la

- 30 până la 70%. Motivul principal este criza materiei prime adusă din China;[5];
- ✚ Industria vinicolă de la începutul anului din ce în ce mai greu își poate realiza producția peste hotare, din cauza că mulți clienți și-au sistat parțial sau total activitatea;
 - ✚ Pentru aproximativ un trimestru Republica Moldova a pus restricții la relațiile de import/export cu țările străine, excepție fiind la produsele alimentare și cele de igienă, ca rezultat, toate celelalte entități care nu practică genul de activitate menționat vor suporta cheltuieli și pierderi financiare;
 - ✚ Întreaga economie a Republicii Moldova la momentul actual suportă greutatea, iar pentru restabilire va avea nevoie de mult timp.

SUA și-a exprimat solidaritatea cu Republica Moldova în această perioadă complicată, subliniind că va susține eforturile țării noastre de stabilizare economică și atenuare a efectelor crizei pandemice. Volumul comerțului exterior al Republicii Moldova cu Statele Unite ale Americii, în anul 2019 a înregistrat suma de 98,664 mln USD, și a crescut cu 4,26% în comparație cu anul 2018. La moment, în Republica Moldova își desfășoară activitatea 398 întreprinderi cu capital american, valoarea investițiilor în capitalul social fiind de circa 522,946 mln lei. [6].

Reeșind din evenimentele care au loc ultimile luni: limitarea importului/exportului la unele produse și mărfuri, închiderea unor frontiere, sistarea activităților comerciale a unor agenți economici naționali și internaționali face posibil dezvoltarea comerțului „online”. Ca rezultat vom asista la un proces de vânzare/cumpărare, import/export a unor cantități limitate de produse și mărfi.

CONCLUZII

Analizând acest subiect deducem că Republica Moldova este situată între două piețe mari: Uniunea Europeană (UE), care absoarbe mai mult de jumătate din exporturile Moldovei și Federația Rusă. În 2019, exporturile în Țările Uniunii Europene au înregistrat o valoare de 65,7%, iar în Țările CSI – 15,8%. Importurile fiind de peste două ori mai mari, înregistrând valoarea de 5,3 miliarde de dolari. Cu țările Uniunii Europene (UE-28) balanța comercială în 2019 s-a încheiat cu un deficit de 1,1 miliarde dolari SUA, iar cu țările CSI - 981,6 milioane dolari SUA. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi fiind de 47,6%, Cu țările Uniunii Europene (UE-28) gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în anul 2019 a constituit 63,3% (în anul 2018 - 65,3%), iar cu țările CSI - 30,7% (în anul 2018 – 28,7%) [4].

Având în vedere că nu se cunoaște cât vor dura restricțiile și cum va evolua pandemia în perioadele următoare, ne putem aștepta la un șoc chiar mai puternic față de criza din 2009, iar PIB-ul ar putea scădea cu circa 10% numai în 2020. Astfel, pentru Republica Moldova este foarte important ca măsurile de urgență luate să aibă o finalitate clară, și anume păstrarea locurilor de muncă pentru că acesta este cel mai bun mod de a proteja cetățenii și familiile în fața crizei economice și a recesiunii.

SURSE BIBLIOGRAFICE

1. *Manual “Economie mondială și integrare Europeană”*, coordonatori: Boris Chistruga, Natalia Lobanov, Chișinău 2016. Cap 5, pag. 84-102;
2. Comerț exterior, disponibil: <https://mei.gov.md/ro/content/comert-exterior>;
3. Notă pentru întreprinderile din RM afectate de perturbări în comerțul internațional din cauza noului coronavirus, disponibil: <https://monitorul.fisc.md>;
4. *Activitatea de comerț exterior al Republicii Moldova în anul 2019*, disponibil: <https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&id=336>;
5. *COVID-19 pune în carantină economia Republicii Moldova*, disponibil: <http://tvrmdova.md/economic/covid-19-pune-in-carantina-economia-republicii-moldova>;
6. *Impactul crizei pandemice asupra economiei naționale*, disponibil: <https://mei.gov.md/ro/content/impactul-crisei-pandemice-asupra-economiei-nationale>;

Coordonator științific: DODU - GUGEA LARISA, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, mun. Chișinău, ASEM, Str. Mitropolit G. Bănulescu – Bodoni, 61
email: dodu-gugea.larisa@ase.md